

TÜRKİYE'DE KAMU POLİTİKALARI ÖĞRETİMİNDE KURUMSALLAŞMA ÇABALARI*

Prof. Dr. Mete Yıldız
Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-5864-6731

Yrd. Doç. Dr. Cenay Babaoğlu
Ömer Halisdemir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-2935-0579

Arş. Gör. Esra Nur Tuğan
Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-2405-7445

Öz

Bu çalışmada kamu politikaları eğitimi alanında Türkiye özelinde son dönemde yaşanan kurumsallaşma çabaları, son dönemde açılan kamu politikaları anabilim dalları ve yüksek lisans programları bağlamında incelenmiştir. Bu amaçla bu anabilim dalları ve yüksek lisans programlarının kuruluş süreçlerinde görev alan 11 akademik ve idari personel ile derinlemesine mülakatlar yapılarak söz konusu kurumsallaşma süreçlerinde yaşanan sorunlar tespit edilmiş ve bu sorunların çözümüne yönelik çözüm önerileri ortaya konulmuştur. Böylece mevcut kamu politikası birimlerinin ve programlarının değerlendirilmesi ve potansiyel kurumsallaşma süreçleri için öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kamu Politikaları Eğitimi, Kurumsallaşma, Kurumsal Tarih, Kamu Yönetimi Eğitimi, Lisansüstü Eğitim

Institutionalization Efforts in Public Policy Education in Turkey

Abstract

This study examines the current institutionalization efforts in public policy education in Turkey, within the context of the recent subdepartments/concentrations and master's programs about public policy. To this aim, 11 in-depth interviews with the founding and current faculty of these concentrations and programs are conducted so as to determine the problems of the institutionalization process and the solutions proposed to solve these problems. The objective of the study is to evaluate the current subdepartments/ concentrations and master's programs about public policy and to come up with proposals for their processes of institutionalization.

Keywords: Public Policy Education, Institutionalization, Institutional History, Public Administration Education, Graduate Education

* Makale geliş tarihi: 11.05.2016
Makale kabul tarihi: 07.01.2017

Türkiye’de Kamu Politikaları Öğretiminde Kurumsallaşma Çabaları*

Giriş

Türkiye, siyasi ve idari değişimi sürekli ve oldukça hızlı bir tempoda yaşayan ülkelerden biridir. Türkiye’nin kendi siyasal, toplumsal ve ekonomik değişimi gibi içsel; Avrupa Birliği’ne üyelik perspektifi; ABD; Rusya ve Çin gibi ülkelerle çok boyutlu ilişkilerin dinamikleri ve Türkiye’nin de içinde bulunduğu coğrafi bölgede her an değişebilen siyasi, idari, ekonomik ve askeri şartlar gibi dışsal etmenlerin de etkisiyle Türkiye’nin siyasi ve idari yeniden yapılanma ihtiyacı, hiç yavaşlamadan devam eden bir ihtiyaç halini almıştır. Bu duruma bir örnek olarak, 1856-1995 yılları arasında kurulan ıslahat komisyonlarının sayılarının 175’i bulması gösterilebilir (Fişek, 2003: 149). Akbulut (2004: 7-8) da aynı nedenle Türkiye’deki kamu yönetimi disiplininin asıl işinin yönetsel reform incelemesi olduğunu belirtmiştir.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kurulan çeşitli idari reform komisyonları ve bu komisyonların hazırladıkları raporlar (Polatoğlu, 2000: 137-141; Sürgit, 1974: 194-195) yoluyla hız kazanan idari reform ve siyasi/idari değişime uyum çabaları, 1980’den sonra birbirini takip eden dalgalar halinde hızlanmış (Ayman Güler, 2003: 1-8) ve günümüze değin hız kesmeden devam etmiştir. Söz konusu siyasi ve idari reform dalgalarının çözümlenmesinde ve uygulamasında kullanılan analitik araçlardan biri de “kamu politikası analizi” çalışmaları olmuştur (Ayman Güler, 2015: 33).

Bu bağlamda, kamu yönetimi disiplininin sorun ve eylem odaklı bir alt kümesi olan kamu politikaları analizi araştırmaları ve dersleri, Türkiye’de de özellikle siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümleri/disiplinleri içerisinde, son on yılda yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Kamu politikaları çalışmalarını doğrudan konu edinen kitapların yazımı (Çevik ve Demirci, 2008; Erkul ve Gökdemir, 2006; Kartal, 2011; Kaptı, 2011; Yıldız ve Sobacı, 2013), internet üzerinde yayımlanmış ve bu mecradan herhangi bir ücret ödemeksizin okunabilen açık kaynak ders notları (Yıldız, 2011), lisans ve lisansüstü düzeylerde açılan kamu politikası derslerinin nicel olarak artışı ve niteliklerinin

* Bu makale, “Hacettepe Üniversitesi’ndeki Kamu Politikaları Anabilim Dalı Deneyiminin Eleştirel Analizi” başlığıyla 2015 yılında Sakarya Üniversitesi’nde düzenlenmiş olan VI. Kamu Politikası Çalıştayı’nda sunulmuş bildirinin gözden geçirilerek güncellenmiş ve geliştirilmiş halidir.

gelişmesi (Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu, 2011; Yıldız ve Babaoğlu, 2012), Amme İdaresi Dergisi gibi sosyal bilimler alanında yayımlanan önde gelen ulusal hakemli dergilerde başlığında ve/veya özetinde “kamu politikası” kavramı bulunan makalelerin sayısının çoğalmasında (Olgun, 2015) ve 2009 yılından beri her yıl düzenli olarak toplanan kamu politikası çalıştaylarına gösterilen ilginin giderek artması kamu politikası çalışmalarının Türkiye’de yayıldığı gösteren bazı gelişmelerdir. Söz konusu çalıştaylarla ilgili bilgiler aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Kamu Politikası Çalıştayları Hakkında Temel Bilgiler (2009-2016)

Sıra	Yıl	Yer	Düzenleyen	Genel Tema(lar)	Sunum Sayısı*	Tartışmacı	Mali Destek
1	2009	Mersin	Mersin Üniversitesi	Kavram ve Yöntem	7	-	Kendi kaynakları ile
2	2010	Ankara	TODAİE	Örneklerle Analiz Yöntemleri	10	-	Kendi kaynakları ile
3	2011	Bandırma Balıkesir	Balıkesir Üniversitesi	Kamu Politikaları ve Demokrasi	6	-	Kendi kaynakları ile
4	2012	Ankara	Hacettepe Üniversitesi	Yüksek Öğretim Politikaları	5**	+	Kendi kaynakları ile
5	2013	Ankara	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Politika Analiz Model ve Yöntemlerinin Kullanıldığı Örnekler/ Örnek Olaylar	10***	+	TÜBİTAK Desteği
6	2015	Sakarya	Sakarya Üniversitesi	-	9***	+	TÜBİTAK Desteği
7	2016****	Artvin	Artvin Çoruh Üniversitesi	Yöntem ve Uygulama	59 (ilan edilen)		

Kaynak: Kamu Politikası Analizi Çalışma Grubu Websitesi, <http://kamupolitikalari.org/index.php/Calistaylar>, Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2016.

* Sayılar konferans programlarından alınmıştır. Bazı sunumlar programda yer almasına rağmen gerçekleştirilmemiş olabilir. Açılış konuşmaları ve genel değerlendirme oturumları dahil edilmemiştir.

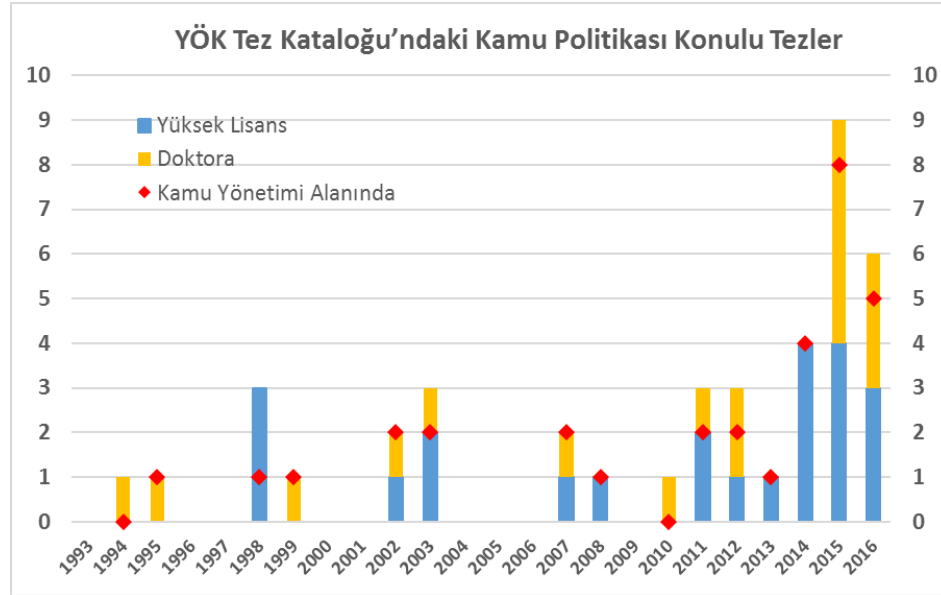
** Ek olarak iki yuvarlak masa tartışma oturumu yapılmıştır.

*** Öncesinde Göktuğ Morçöl tarafından “kamu politikalarında yöntem” konulu bir seminer verilmiştir.

**** 15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle çalıştay gerçekleştirilememiştir.

YÖK Tez Kataloğu’nda, başlığında “kamu politikası”, “siyasa” ve/veya “yönelti” kelimeleri geçen tezler tarandığında kamu politikası çalışmalarına son on yılda gösterilen akademik ilgideki artış ve çeşitlenme çok net bir biçimde görünmektedir: Bu tarama sonucunda bulunan 23’ü yüksek lisans ve 17’si doktora düzeyinde olmak üzere toplam 40 adet tezin 29 tanesi son on yıl içinde, 18 tanesi ise son 3 yıl içinde yazılmıştır. Toplam 40 tezin 30 tanesi kamu yönetimi alanındadır.¹

Şekil 1. YÖK Tez Kataloğu’ndaki Kamu Politikası Konulu Tezler

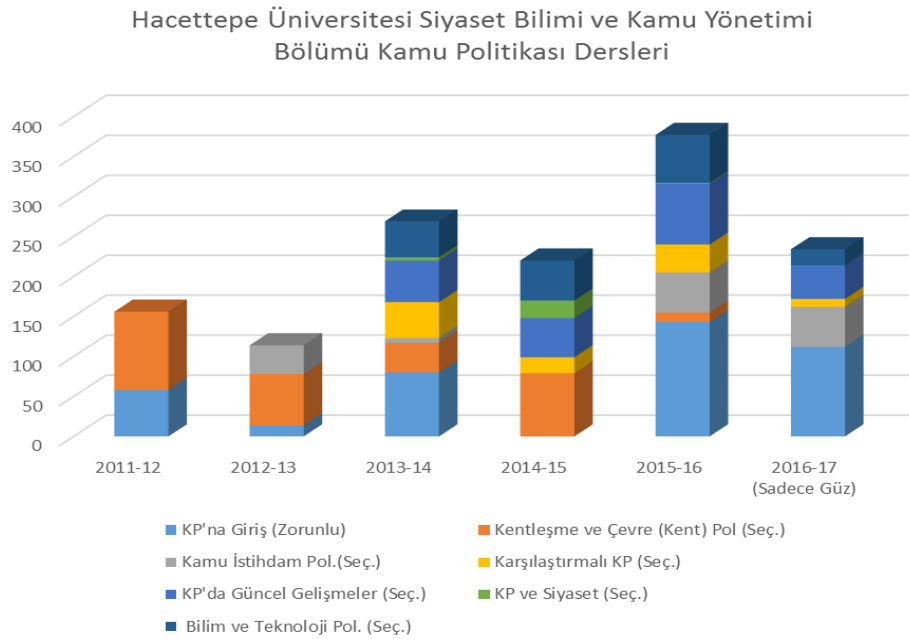
Kaynak: YÖK Tez Kataloğu, Çevrimiçi: <https://tez.yok.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 11 Ocak 2017.

Yukarıda sıralanan kamu politikası çalışmalarının yaygınlaştığı yönündeki bazı örneklerle rağmen, bu çalışmaların Türkiye’de ne kadar yaygınlık ve özellikle derinlik kazandığı yine de alan yazında tartışmalı bir konudur. Türkiye’deki kamu politikası çalışmalarını 2000’li yılların başında bu alandaki akademisyenlerle/uzmanlarla görüşerek inceleyen yabancı bir uzman, bu alanın Türkiye’de yaygınlaşmadığı sonucuna varmıştır (Robbins, 2009). Hâlbuki söz konusu yabancı uzmanın çalışmasından sadece iki sene sonra yapılan bir araştırmada en azından siyaset bilimi ve kamu yönetimi

¹ Şekil 1’deki verilerin detayları Ek 1’de gösterilmiştir.

bölümlerinin lisans dersleri düzeyinde bir yayılma tespit edilmiştir (Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu, 2011). 2016 yılına gelindiğinde ise Bologna süreci ile beraber Türkiye’deki ders programlarının yenilendiği ve e-Devlet ile kamu politikaları gibi nispeten “yeni” derslerin yayılımının artmaya başladığı görülmüştür (Babaoğlu ve Demircioğlu, 2012; Yıldız, Babaoğlu ve Demircioğlu, 2016). Özellikle hem siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin hem de kamu yönetimi lisans ve lisansüstü programlarındaki kamu politikaları derslerinin sayısının giderek arttığı izlenmektedir. Bu derslere yönelik öğrenci ilgisinin de giderek arttığı gözlenmektedir. Bu duruma bir örnek olarak, aşağıda Şekil 2’de Hacettepe Üniversitesi’nde kurulan kamu politikaları anabilim dalı bünyesinde verilen, başta zorunlu “Kamu Politikasına Giriş/Introduction to Public Policy” dersi olmak üzere altı tanesi seçimlik toplam yedi adet kamu politikası dersine yönelik öğrenci ilgisi, derse öğrenci kayıt rakamları üzerinden verilmiştir. Şekilde de görüldüğü üzere, anabilim dalı bünyesinde açılan derslere kaydolun öğrenci sayısında her geçen yıl önemli artışlar gözlenmektedir.

Şekil 2. Hacettepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü’nde Verilen Kamu Politikası Dersleri (2011-2016)

Kaynak: Hacettepe Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Veritabanı, Erişim Tarihi: 17 Ekim 2016.

Şekil 2’de de görüldüğü üzere, Hacettepe Üniversitesi’nde Kamu Politikaları Anabilim Dalı’nın kurulduğu 2013 yılı öncesinde de alana giriş niteliğinde bir “Kamu Politikalarına Giriş” dersi ve uzmanlık alanları/konuları olarak “Kentleşme ve Çevre Politikaları” ile “Kamu İstihdam Politikaları” dersleri bulunmaktaydı. Bu dersler toplam olarak 100-150 kişi aralığında bir öğrenci grubu tarafından alınmaktaydı. Kamu Politikaları Anabilim Dalı’nın kurulmasıyla beraber bir zorunlu ve iki seçmeli dersten oluşan bu yapı genişlemiş ve 4 adet seçmeli ders daha ders programına eklenmiştir. Bu seçmeli dersler, sırasıyla “Kamu Politikalarında Güncel Gelişmeler”, “Karşılaştırmalı Kamu Politikası”, “Bilim ve Teknoloji Politikaları” ve “Kamu Politikası ve Siyaset” başlıklarına sahiptir. Bu derslerle beraber 2013-2016 yılları arasında kamu politikaları ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili dersleri alan öğrenci sayısı bir yılda neredeyse üç katına çıkarak 100-150 aralığından 250-400 aralığına yükselmiştir. 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı’nın sadece güz döneminde bile 234 öğrenci bu derslere kayıt olmuştur. Genel resme bakıldığında ise, 2016 Güz Dönemi itibarıyla, 2011-2016 yılları arasında toplam 1.370 öğrenci kamu politikası ile ilgili dersleri almıştır. Söz konusu derslerin tamamı İngilizce dilinde verilmekte olup, dönemine göre farklılaşmakla beraber başta Erasmus olmak üzere çeşitli uluslararası anlaşmalar yoluyla Hacettepe Üniversitesi’ne gelerek öğrenim gören yabancı öğrenciler tarafından da alınmaktadır. Söz konusu dersleri verebilecek uzman akademisyen ihtiyacını karşılamak amacıyla 2015 yılında Elif Erişen de bölüm ve anabilim dalı kadrosuna katılmıştır.

Bu hızlı yayılıma rağmen, Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu’nun (2011: 358) ortaya koyduğu kamu politikası araştırmalarının derinleşememe sorunu geçerliliğini korumaktadır. Bir diğer çalışma ise, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan beri kamu politikası analizlerinin yapıldığını ama bu çalışmaların yaygınlaşması için açılan çeşitli fırsat pencerelerinin değerlendirilemediğini göstermiştir (Akdoğan, 2011). Alan yazınındaki söz konusu tartışmalara katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışmada kamu politikası alanının kurumsallaşmasına yönelik araştırma merkezleri ve anabilim dalları gibi akademik birimlerin ve yüksek lisans programların ortaya çıkış süreci incelenmektedir.

Türkiye’de kamu politikaları adını tamamen veya kısmen başlığında taşıyan akademik birimlerin sayısı 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla bir elin parmaklarını geçmemektedir. Bu akademik birimler, Marmara² ve Hacettepe

2 Marmara Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü bünyesinde bir kamu politikaları anabilim dalı bulunmaktadır. Aynı fakültedeki Fransızca dilinde eğitim veren Kamu Yönetimi Bölümü’nde ise bir anabilim dalı olmayıp, sadece bir kamu politikaları dersi verilmektedir.

üniversitelerindeki kamu politikaları anabilim dalları ile Sabancı³ ve Gazi üniversitelerindeki kamu politikaları ve Nevşehir Üniversitesi’ndeki kamu politikaları ve işletmeciliği yüksek lisans programlarıdır. İncelenen anabilim dalları ve yüksek lisans programlarıyla ilgili temel bilgiler aşağıda Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Kamu Politikaları Birim ve Programları Hakkında Temel Bilgiler

Üniversite	Sabancı	Hacettepe	Marmara	Gazi	Nevşehir
Program	Yüksek lisans (Tezli)	Anabilim dalı	Anabilim dalı	Yüksek lisans (Tezsiz)	Yüksek lisans (Tezli ve tezsiz)
Kuruluş Yılı	2011	2013	2013	2014	2014
Web adresleri	http://mpp.sabanciuniv.edu/tr	http://www.sby.hacettepe.edu.tr/	http://kamu.siyasal.marmara.edu.tr/genel-bilgiler/anabilim-dallari/	http://iibf.gazi.edu.tr/posts/view/title/kamuyonetimi-3622?siteUri=iibf	http://iibf.nevsehir.edu.tr/tr/bolumler_kamuyonetimi

Bu çalışmada incelenen kamu politikaları birim ve programlarının özet bilgilerinin sunulduğu yukarıda Tablo 2’de bu birim ve programların hepsinin 2011 yılından sonra açıldığı anlaşılmaktadır.

Sıralanan bu program ve akademik birimlerin yanı sıra, önümüzdeki yıllarda kamu politikası alanına yönelik lisansüstü programların ve akademik birimlerin artacağı yönündeki varsayımdan hareketle, tüm bu akademik birimleri inceleyen bir araştırmanın benzer süreçleri yaşayacak diğer üniversiteler için faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu araştırmanın ortaya koyacağı bulguların yardımıyla bu çalışmada incelenen tüm bu program ve anabilim dalları için detaylı bir iç değerlendirme ve gerekirse yeniden düzenleme imkânının da sağlanması hedeflenmektedir.

3 Bu çalışmada Sabancı Üniversitesi bünyesindeki kamu politikaları yüksek lisans programı incelenmiştir. Aynı üniversite ile ilişkili olarak 2001 yılında kurulan İstanbul Politikalar Merkezi (<http://ipc.sabanciuniv.edu/>) ise araştırmanın kapsamı dışındadır.

1. Yazın Taraması

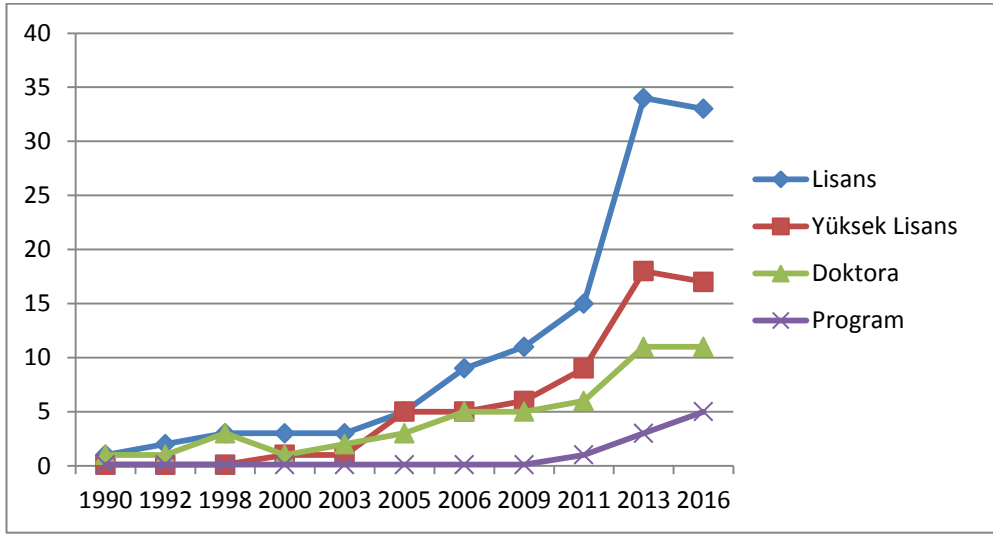
Kamu politikaları, yönetim bilgisi üretme ve geleceğin kamu yöneticilerini yetiştirme amaçlarına hizmet eden önemli bir çalışma alanıdır. Bu açıdan bakıldığında kamu politikası öğretiminin kamu yöneticilerinin yetiştirilmesinde doğrudan etkili olduğu söylenebilir (Speckhard, 1982: 517). Kamu politikası analizlerinin disiplinler arası niteliği ve sistematik analizler gerçekleştirme imkânı, bu çalışma alanının yayılımını kolaylaştıran niteliklerdendir (Speckhard, 1982: 502). ABD’de Harvard Üniversitesi Kennedy İdare Okulu ve Michigan Üniversitesi Gerald R. Ford Kamu Politikası Okulu, kamu politikaları doktora programlarını ilk olarak açan eğitim kurumlarıdır (Smith ve Larimer, 2009: 1-2). Amerika Birleşik Devletleri (ABD) merkezli bir sivil toplum/meslek örgütü olan Kamu Politikaları Analizi ve İşletmecilik Kuruluşu (APPAM) 1999 yılında kamu politikası öğretiminin geliştirilmesi hakkında bir karar alarak, bu alanda eğitimi yaygınlaştırıcı çalışmalar yapılmasını yararlı görmüştür.⁴ Aralık 2014 verilerine göre APPAM’ın, hemen hepsi yükseköğretim kurumlarından oluşan yaklaşık 100’e yakın kurumsal üyesi bulunmaktadır. Smith ve Larimer (2009: 20)’de 2009 yılındaki çalışmalarında kamu politikaları alanına yönelik tanım sorunlarına rağmen, konuya yönelik ilginin yüksek düzeyde olduğuna ve artmaya da devam ettiğine işaret etmektedirler.

Kamu politikası çalışmaları gelişim sürecinde niceliksel artış dışında, niteliksel değişikliklere de uğramıştır. II. Dünya Savaşı öncesi ABD’deki kamu yönetimi programları maliye ve idare odaklı derslere ağırlık verirken, kamu politikaları çalışmalarının yaygınlaşmasıyla beraber kamu politikası analizine yönelik talep de artmıştır (Allison, 2006: 62). Türkiye’de ise ağırlıklı olarak lisans düzeyinde verilen kamu politikası dersleriyle başlayan kamu politikası öğretiminin giderek lisansüstü düzeyde de yaygınlaşmakta olduğu izlenmektedir. Örneğin, 2011 yılında yapılan bir araştırmaya göre, kamu yönetimi bölümlerinde lisans düzeyinde 11 programda kamu politikaları derslerinin verildiği saptanmıştır (Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu, 2011: 350). Kamu politikası derslerinin kamu yönetimi programlarında hem lisans hem de lisansüstü düzeyde yayılımı 1990’ların başından itibaren artarak devam etmiştir (Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu, 2011: 351; Yıldız ve Babaoğlu, 2012: 419). 2012 yılında kamu yönetimi bölümlerinin ders programlarının incelendiği bir araştırmada, lisans ve lisansüstü düzeydeki toplam kamu politikası dersi sayısının 15 olduğu tespit edilmiştir (Yıldız ve Babaoğlu, 2012: 419). Ayrıca yine 2012 yılı itibarıyla ilk kamu politikası yüksek lisans programının da

⁴ <https://www.appam.org/about/governance/governance.asp>

açıldığı görülmüştür. Anılan çalışmaya dair veriler aşağıda yer alan Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. Lisans ve Lisansüstü Düzeylerdeki Kamu Politikası Dersleri ve Lisansüstü Programlarının Yayılımı (1990- 2016)

Kaynak: Yıldız ve Babaoğlu, 2017

Kamu politikaları alanının uygulama-odaklı yapısı (Parsons, 1995: 1-3) nedeniyle alanın gelişimi açısından genelde kamu politikası analizine talep önemli bir faktördür. Hâlbuki şu ana kadar Türkiye’de kamu politikası alanının arz-odaklı geliştiği izlenmektedir. Ancak alanı tanıyan uygulayıcı ve araştırmacı sayısının artması, zamanla talep-odaklı bir gelişimi mümkün kılabilir (Yıldız ve Babaoğlu, 2012: 424). Bu çalışmada incelenen örneklerden olan kamu politikaları tezsiz yüksek lisans programlarının açılması, bu çizgiye dair bir ipucu verebilmektedir. Sabancı Üniversitesi’nde yürütülmekte olan kamu politikaları tezli yüksek lisans programına ilaveten 2014 yılında Gazi Üniversitesi’nde kamu politikaları tezsiz yüksek lisans programı ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nde kamu politikaları ve işletmeciliği tezsiz yüksek lisans programları açılmıştır. Sabancı Üniversitesi’ndeki kamu politikası yüksek lisans programı da bu kapsamda değerlendirilebilir. Tüm bunlara ek olarak, Hacettepe ve Marmara üniversitelerinde açılan kamu politikası anabilim dalları da kamu politikası alanının yayılması ve kurumsallaşmasına hizmet edecek yeni kurumsal yapılanmalardır. Kamu politikası alanına dair bu güncel yapılanmaların analizi, alanın tarihsel

gelişimini kayıt altına alması, gelecekte bu tür yeni birim ve programları açmayı planlayan üniversitelere deneyimlerinden yararlanılabilecek örnek olaylar sunması ve Türkiye’de kamu politikaları analizi araştırma birimlerinin ve çalışmalarının geleceğine yönelik öngörüler sunması açısından önemlidir.

2. Yöntem

Bu çalışmada Tablo 2’de sıralanan kamu politikaları yüksek lisans programları ve anabilim dalları incelenerek kamu politikası eğitiminin yayılımı ve kurumsallaşması konusu incelenmiştir. Bu kapsamda incelenen yüksek lisans programları ve anabilim dallarının açılması sürecine aktif olarak katkı veren öğretim üyeleri ve idarecilerle yarı-yapılandırılmış soru formları kullanılarak birebir görüşme veya e-posta yolu ile 10 adet derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılardan gelen görüşme taleplerinin hepsi kabul edilmiş; talebi reddeden olmamıştır. Bu mülakatlarla ilgili bilgiler aşağıda Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Mülakatlarla İlgili Bilgiler

HAKKINDA MÜLAKAT YAPILAN PROGRAM	MÜLAKAT YAPILAN KİŞİLER	KİŞİNİN GÖREVİ VE ÜNVANI	MÜLAKAT TARİHİ	İLETİŞİM
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kamu Politikaları ve İşletmeciliği Tezsiz Y. Lisans Programı	Serkan AKILLI	Yrd. Doç. Dr.- ABD Kurucusu	08.03.2015	E-posta ile
Hacettepe Üniversitesi Kamu Politikaları Anabilim Dalı	Doğan Nadi LEBLEBİCİ	Prof. Dr.- Bölüm Başkanı	11.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Hacettepe Üniversitesi KP Anabilim Dalı	Mehmet Devrim AYDIN	Prof. Dr.- Kamu Politikaları ABD Öğretim Üyesi	11.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Hacettepe Üniversitesi KP Anabilim Dalı	Elif ERİŞEN	Doç. Dr.- Kamu Politikaları ABD Öğretim Üyesi	12.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Hacettepe Üniversitesi	Ali ÇAĞLAR	Prof. Dr. – Rektör Yardımcısı	12.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Gazi Üniversitesi KP Y. Lisans Programı	Hikmet KAVRUK	Prof. Dr.- İİBF Dekanı	17.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Gazi Üniversitesi KP Y.	Nail ÖZTAŞ	Prof. Dr.- Siyaset Bilimi	17.06.2015	Yüz yüze

Lisans Programı		ve Kamu Yönetimi Öğretim Üyesi		Görüşme
Gazi Üniversitesi KP Y. Lisans Programı	Hüseyin AYDIN	Sosyal Bilimler Enstitüsü Sekreteri	17.06.2015	Yüz yüze Görüşme
Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü	Nail YILMAZ	Doç. Dr.- Dekan Yardımcısı	25.08.2015	E-posta ile
Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü (Fransızca)	Fethi Ufuk ÖZİŞİK	Yrd. Doç. Dr.- Kamu Politikası Dersi Sorumlusu	31.08.2015	E-posta ile
Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi	Korel GÖYMEN	Prof. Dr.-Kıdemli Uzman	07.10.2015	E-posta ile

Mülakatlar yoluyla elde edilen bilgilere ek olarak, incelenen birimlerin kuruluş süreçlerinde ve sonrasında hazırlanan kurumsal belgeler de incelenerek resmi süreçlere dair değerlendirmeler arşiv belgelerinin analizi yoluyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde ilk olarak, incelenen üniversitelerde kamu politikası programlarının ve anabilim dallarının kurulma nedenleri ortaya konulmuştur. Takiben, söz konusu programların ve anabilim dallarının kurulma sürecinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukları aşmaya yönelik uygulanan çözümler irdelenmiştir. Son olarak, kamu politikası programların ve anabilim dallarının sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla mülakatlarda ortaya konulan bazı öneriler sıralanmıştır.

3.1. Kamu Politikası Programlarının ve Anabilim Dallarının Kurulma Nedenleri

İncelenen örneklerden elde edilen veriler, kamu politikası program ve anabilim dallarının şu nedenlerle kurulduğunu göstermektedir: Öncelikle, kamu politikası çalışmalarının ilk olarak ortaya çıktığı gelişmiş ülkelerde on yıllardır aktif biçimde çalışılan bu konunun Türkiye açısından yararlı bir analiz aracı olduğu ama bu çalışmaların Türkiye’ye getirilmesinde ve idarede kullanılmasında geç kalındığı algısı, kamu politikası birim ve programlarının açılmasında önemli bir itici güçtür. Mülakat yapılan bir akademisyen söz konusu algıyı şu şekilde açıklamıştır:

“Yönetimde/bürokraside kararların alınışında ve sonuçlarının incelenmesinde hastalık düzeyinde bir sorun var. Hâlbuki dünyada alınan kararların sonuçlarını ölçmenin yolları geliştirilmiş. Türkiye’de veriye dayalı analizler, bilimsel tespitler eksik... Veriye ulaşmak bir mesele... Neyi niye yaptığımızı hesaplayamıyoruz. Politika yapımı ve sonuçlarını inceleyemiyoruz.”

Kamu politikası birim ve programlarının açılmasına etki eden ikinci neden, batılı ülkelerde yüksek lisans ve doktora dereceleri olarak Türkiye’ye dönen akademisyenlerin bilgi ve çalışma alanları olan kamu politikası konusunu akademik birimlerin ve programların kurulması yoluyla kurumsallaştırma isteği ve çabasıdır. Bir mülakatta bu durum şöyle izah edilmektedir:

“İhtiyaç belirlenirken... gibi yurt dışında yüksek lisans ve doktora yapan hocalar etkili oldu... Yurt dışında [bu alanda] çalışmış... Elimizdeki hocaların ilgi alanlarına göre dersleri yazdık.”

Türkiye’deki akademisyenlerin yurt dışı profesyonel ağlarıyla olan etkileşimlerinin artması da bu kapsamda değerlendirilebilir. Özellikle kamu yönetimi lisans ve lisansüstü programlarındaki kamu politikası derslerinin yayılımında bu bölümlerde görev yapan akademisyenlerin yurtdışındaki eğitimleri ya da doktora sonrası araştırmaları sırasında kamu politikaları alanıyla bağlantılı çalışmalar yürütmeleri etkili olmuştur (Yıldız, Demircioğlu ve Babaoğlu, 2011: 353; Yıldız ve Babaoğlu, 2012: 422). Kamu politikası konusundaki çalışma ve derslerin artışı, beraberinde kurumsal yapıların geliştirilmesine yönelik eğilimini de doğurmaktadır. Aynı şekilde yurt dışındaki üniversitelerle Erasmus Programı dışındaki kurumsal işbirliklerini geliştirme noktasında da kamu politikası çalışmalarının eşdeğerliğinin sağlanmasının yararlı veya gerekli bir alan olarak görüldüğü söylenebilir. Yapılan görüşmelerden birinde bu durum şöyle izah edilmiştir:

“Georgetown (Üniversitesi) Kamu Politikaları Okulu buraya (Türkiye’ye) geldi, muhatap bulamadı. Tam karşılığı yoktu çünkü. İşbirliği isteği vardı, ama tam uygun karşılık bulunamadı.”

Uluslararası kurumsal işbirliği imkânları, kamu politikası birimlerinin açılması için üniversite içi karar verme süreçlerinde razı edilmesi gereken bölüm kurulları, enstitü yönetim kurulları, eğitim komisyonları, senatolar ve Yükseköğretim Kurulu gibi karar verme noktalarından olumlu yanıt alınabilmesi için Hacettepe Üniversitesi örneğinde bir dayanak ve meşrulaştırma aracı olarak da kullanılmıştır.

Kamu politikası çalışmalarına yönelik uluslararası işbirliği fırsatlarının yanı sıra bölümler arası işbirliğini geliştirmek için de kamu politikaları alanının

çok-disiplinli doğasının bir avantaj olduğu görülmektedir. Örneğin, alanın disiplinler arası niteliği Nevşehir Üniversitesi’nde tezsiz yüksek lisans programı açılırken özellikle ve kuvvetle vurgulanmış; böylece farklı bölümlerden uzman desteği ile bir kamu politikası ve işletmeciliği yüksek lisans programı açılmıştır. Bu disiplinler arası niteliğin zamanla oluşacak öğrenci talebinin artırılması konusunda da faydalı olacağı öngörülebilir. Son dönemde Kamu Personeli Seçme Sınavı’nda kamu politikaları alanına yönelik soruların yer alması ve bu soruların sayısının giderek artması da alana yönelik ilgi artışını beraberinde getirmektedir. Bu ilginin ve talebin kurumsal birimlerin ortaya çıkması ve genişlemesine yönelik gelişmeleri de destekleyeceği düşünülebilir.

3.2. Kurulma Sürecinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kamu politikası program ve anabilim dallarının kurulma sürecinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunları aşmak için önerilen/uygulanan çözümler konusunda edinilen veriler, aşağıda Tablo 4’te özetlenmiştir.

Bu bağlamda, ilk olarak, kısmen kamu politikası çalışma alanının adlandırılmasından kaynaklanan bir bilgi ve farkındalık eksikliği sorunu vardır. “Kamu politikası” adı alanda genel kabul görmüş ise de, farklı isimlendirme önerileri olan “kamu siyasaları” veya “kamu yöneltileri” de mevcuttur. “Politika” kelimesi, “siyaset” kelimesi ile karışarak, kamu politikalarının kamusal sorunların çözümüne yönelik öneri geliştirmeye ve uygulanan çözümlerin değerlendirilmesine odaklanan; eyleme dönük, çok aktörlü, çok disiplinli ve çok yönlü doğasının daha net bir biçimde anlaşılmasına -kısmen de olsa- engel olmaktadır. Orta ve uzun vadede “kamu siyasası” isimlendirmesinin kullanılmasıyla aşılabilecek bu sorun, kısa vadede kamu politikası birim ve programlarının kurulma sürecinde konuya uzak öğrencilerin, akademisyenlerin ve karar vericilerin çalışılan konuyu algılamasında bir eksikliğe ve/veya gecikmeye neden olmaktadır. Örneğin, kamu politikası programına kayıt yaptıran bir öğrenci, konuyu ve içeriği tam olarak ancak dersleri bilfiil görürken idrak edebilmektedir.

Tablo 4: Kamu Politikası Program ve Anabilim Dallarının Kurulma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Önerilen/Uygulanan Çözümler

	Hacettepe Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	Sabancı Üniversitesi	Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Program kurulurken karşılaşılan zorluklar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bölümdeki anabilim dalları arasındaki anlaşmazlık 2. Kadro problemleri 3. Fakülte kurulmadaki üyeler ve bölümler arasında anlaşmazlık 4. Eğitim komisyonunda beklene en büyük sorun 	<p>Bir zorluk yaşanmadı. YÖK bu konudaki eksikliğin farkında.</p>	<p>Enstitü, Senato ve YÖK'te zorluk yaşanmadı.</p>	<p>Bölüm ve anabilim dalı sistemi olmadığı için, dekanlık önerisiyle rektörlük tarafından kabul edildi. Sorun çıkmadı.</p>	<p>Bölümlerin bir araya gelmesi ile ilgili küçük anlaşmazlıklar dışında çok büyük zorluklar yaşanmadı.</p>
Öneriler	<ol style="list-style-type: none"> 1. ABD'ye de program açmak isteyenler, Hacettepe örneğinden yararlanabilirler. 2. YÖK'e gönderilecek yazılı gerekçe iyi hazırlanmalı 3. KP araştırma merkezi kurulması düşünülebilir 4. Proje ağırlıklı dersler artırılabilir. 	<p>Ders içerikleri zenginleştirilmelidir.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Düşünce üretim kuruluşlarıyla işbirliği yapılabilir. 2. İİBF tasarımlarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. 3. Alanın istinlendirilme sorununa çözüm bulunmalıdır. 	<p>-</p>	<p>Kamu personeline KP konusunda eğitim verebilmek için bu programların sayısı artırılmalı. Yönetim bilimi ağırlıklı kamu politikası bölümleri kurulmalı.</p>
Farklı türde yapılanma (örneğin anabilim dalının/ bölümün/ programın bir bölüm) olmasında yönelik görüşler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Amaç lisansüstü programlar açmak olmalıdır. 2. ABD ideal ancak öğretim üyesi sayısı ve kapasitesi artırılması ile başka bir yapı düşünülebilir. 3. Araştırma merkezi/ enstitü olabilir 	<ol style="list-style-type: none"> 1. KP lisans düzeyinde bir bölüm olmaktan ziyade, bir yüksek lisans programı olmalıdır. 2. Halihazırda ülkemizde yeterli altyapı bulunmadığı için kamu politikasının, kamu yönetimi bölümlerine bağlı bir anabilim dalı olarak yapılandırılması daha işlevsel görülmektedir. Ancak eksiklikler giderildiği takdirde kamu politikası anabilim dalları kesiminde bağımsız bir bölüm olarak açılmalıdır. 	<p>-</p>	<p>Kurulum koşulları uygunsa önerilebilir.</p>	<p>Yüksek lisans ve doktora seviyesinde açılması bu dönemde daha kolay olacaktır.</p>

“Kamu politikaları” çalışmalarının içeriği tam olarak anlaşıl(a)madığı için, bölüm kurulları, enstitü yönetim kurulları, eğitim komisyonları ve üniversite senatoları gibi çeşitli seviyelerdeki akademik değerlendirme kurullarında çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bu kurullarda, kamu politikaları alanında bir yüksek lisans programı veya bir anabilim dalı kurulması önerisi tartışmaya açıldığında, bu alan başka çalışma alanlarının parçası ya da tekrarı gibi görülebilmektedir. Bu nedenle bu tür anabilim dalı ve programların kurulma süreci yavaşlayabilmekte veya engellenebilmektedir. Mülakat yapılan bazı akademisyenler, bu sorunu şu şekilde dile getirmişlerdir:

[Kamu politikası programı veya anabilim dalı kurulması önerisi/dosyası] ... enstitüden, eğitim komisyonundan, yönetim kurulundan ve senatodan sorunsuz geçti. İtiraz olmadı, ama içeriğini bilmemek tereddüde neden oldu.

Alanın isimlendirme sorununa bir çözüm bulmak lazım: Politika yerine siyasa. ... Kamu politikasının kıymeti bilinmiyor. Yüksek lisans programlarında siyaset bilimi, kamu yönetimi ile uluslararası ilişkiler rağbet görüyor. Kamu politikası bilinmiyor. Öğrenci kamu politikasının geleceğini göremiyor. “Kamu yönetimi bunu kapsıyor” diye düşünüyor.

[Yüksek lisans programında kamu politikası] İsmi bilmeyince anlayamadılar. İlk başta çok başvuru olmadı. Kamu kuruluşları ile işbirliği sonunda [program] dolmaya başladı.

Kamu politikası programına tam alınacak kişi kadar başvuru var. Rüşünü daha ispat edecek.

Kamu politikası çalışmalarıyla ilgili yukarıda anlatılmaya çalışılan sorun, sadece bir bilinirlik ve farkındalık problemi değildir. Bilinirlik ve farkındalığı da kapsayan çok daha ciddi bir sorun, kamusal kararların verilme sürecinin ve sonuçlarının analiz edilmesinin yönetsel/bürokratik kültürde içselleştirilememesi sorunudur. Diğer bir deyişle, kamu politikası çalışmaları, hem öğrenciler hem de karar vericiler tarafından talep edilmekten ziyade akademik birimlerce arz edilmektedir. Mülakat yapılan bir akademisyen bu sorunu şu şekilde ifade etmiştir:

Kamu politikası akılcı düşüncenin aracı [olarak] henüz kendine bir yer edin[e]medi. Policy Centers (kamu politikası araştırma merkezleri), ne akılcı ne de nesnel.

Görüşmelere katılan kimi akademisyenlere göre, kamu politikası program ve anabilim dallarının kuruluş sürecinde yaşanan ikinci bir sorun, Türkiye’deki iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin örgütlenmesi sorunudur. Örneğin, ABD’deki kamu yönetimi okullarının/fakültelerinin kamu yönetimi ismini bırakarak kamu politikası ismini almalarından hareketle, Türkiye’deki

bölüm düzeyindeki örgütlenmenin niteliği ve geleceği sorgulanmıştır. Bu problem, mülakatlarda bir akademisyen tarafından şu şekilde vurgulanmıştır:

Asıl sorun, İİBF tasarımı yanlış. Olmaması gereken bölümler var. Olması gerekenler yok. Maliye ve çalışma ekonomisi gibi bölümler dünyada yok. Erasmus anlaşmalarında kamu yönetiminin bölüm olarak 5-6 farklı karşılığı çıkıyor. ... Yurtdışında kamu yönetimi okulları, kamu politikası okullarına dönüşüyor. Türkiye’de ise ciddi bir boşluk var.

Bu örgütlenme sorunu, kamu politikası alanının disiplinler arası niteliği nedeniyle daha da karmaşık bir hâl almaktadır. Görüşme yapılan bir öğretim üyesinin kuruluş süreci ile ilgili olarak aktardığı üzere, maliye ve iktisat gibi bölümler de kamu politikalarını kendi çalışma alanlarına yakın görüş sahiplenebilmektedirler. Bu durum, programların kuruluş sürecini yavaşlatma riskini taşımakla beraber, çok disiplinli, nicel ve nitel açılardan zengin bir yapının kurulabilmesi fırsatını da bünyesinde barındırmaktadır. Öte yandan bu disiplinler arası yapıyı oluşturabilmek için Türkiye’deki üniversite örgütlenmesinde yukarıda değinilen bazı kurumsal değişimleri gerçekleştirmek gerekmektedir.

Kuruluş sürecinde yaşanan üçüncü bir sorun, açılan program ve anabilim dallarındaki kamu politikası derslerini verecek uzman akademisyenlerin eksikliğidir. Bu sorun Hacettepe Üniversitesi’nde, bu alanda ders verebilecek uzman akademisyenlerin anabilim dalında istihdamı yoluyla çözümlenirken, Gazi Üniversitesi’nde kamu politikası alanında uzman akademisyenlere sahip diğer yükseköğretim kurumlarıyla işbirliği yolu tercih edilmiştir. Ayrıca genç akademisyenler bu alanda uzmanlaşmaya teşvik edilerek hem alana yönelik uzman akademik personel yetiştirilmekte hem de alanın genişlemesine yönelik bir çaba gösterilmektedir.

Dördüncü sorun, bir öncekiyle bağlantılı olarak, kurulan programlardaki kamu politikası derslerinin nitelik ve nicelik olarak istenen seviyede olmamasıdır. Bu sorunu çözmek için, yeni kurulan birim ve programlarda kaliteli ve uzman akademisyenlerin istihdamının yanı sıra, derslerin içerik ve yöntem bakımından çeşitliliğinin ve kapsayıcılığının artırılması önerilmiştir. Bu bağlamda birden fazla mülakatta yinelenen bir öneri, kamu politikası konusunda niceliksel yöntemlerin kullanımına yönelik derslerin açılmasıdır. Örneğin, seçim analizi ve ağbağ (*network*) analizi gibi konuların ve niceliksel analizlerde kullanılacak yazılımların öğretimünün kamu politikası ders programlarına girmesi önerilmiştir.

Derslerin niteliğini etkileyen bir diğer önemli sorun ise alandaki Türkçe yayınların az oluşudur. Bu durum, doğrudan Türkiye’yi konu alan örnekler üzerinde tartışma imkânını da azaltmaktadır. Ayrıca öğrenim dilinin Türkçe olduğu bölümlerde, kamu politikası derslerinin İngilizce ağırlıklı olarak

algılanmasına ve öğrencilerin derse ve işlenen konulara olan ilgisinin azalmasına yol açmaktadır. Bir görüşmede bu durum şu şekilde özetlenmektedir:

“İlgi Türkiye örneği kullanıldığında artıyor. Farklı sistemlerin Türkiye’de uygulanmasını merak ediyorlar... Alan ABD orijinli, Türkiye verileri kullanılarak yapılmış çalışmaların müfredatta temsili zor. Türkçe kaynaklar betimleyici, çeviri özelliğinde. Öğrencilerden Türkiye örneği üzerinden alan çalışması yapmaları istenebilir.”

3.3. Program ve Anabilim Dallarının Sürdürülebilirliğini Artırmak İçin Öneriler

Bulgular bölümünde ortaya konulan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin ötesinde, bu bölümde genel olarak kamu politikası çalışmalarının yaygınlaşmasına ve derinleşmesine yardım edebilecek, özel olarak ise kamu politikası program ve anabilim dallarının sayısının artmasına olanak sağlayabilecek bazı öneriler sıralanmıştır.

İlk öneri, kamu politikası program ve anabilim dallarını yürüten kurumlar arasındaki işbirliğinin artırılmasıdır. Bu işbirliği, farklı kurumların birlikte/ortak programlar yürütmeleri ya da alandaki uzman öğretim üyelerinin kurumlar arası hareketliliğinin artırılması şeklinde gerçekleştirilebilir. Böyle bir işbirliği, alanda yaşanan ders çeşitliliğinin ve niteliğinin artırılması, uzman personel eksikliklerinin aşılması ve kamu politikası öğretimi ve araştırmalarında disiplinler arası niteliğin daha iyi sağlanabilmesi açısından faydalı olacaktır.

İkinci öneri, kamu politikası program ve anabilim dallarının Türkiye’de son on yılda sayıları hızla artan ve nitelikleri zenginleşen ve çeşitlenen düşünce üretim kuruluşları (bkz. Yıldız vd., 2013) ile daha yakın bir entelektüel alışveriş ve iş birliği içine girmesidir. Bu işbirliğinin; bir yandan kamu politikası program ve anabilim dallarını uygulama yönünden zenginleştirirken, diğer yandan da düşünce üretim kuruluşlarının faaliyet ve çıktılarındaki akademik/analitik niteliğin artırılmasına katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda, ortak araştırma projeleri ve bilimsel toplantılar, veri ve araştırmacı alışverişi, üniversite öğrencilerinin yardımcı araştırmacı ve/veya stajyer olarak görevlendirilmesi ile nicel ve nitel yöntemlerle desteklenen siyasa analizlerinin gerçekleştirilmesi gibi çeşitli işbirlikleri önerilebilir.

İncelenen kamu politikası program ve anabilim dallarında sürdürülebilirliği artırmanın bir diğer yolu da kamu politikası alanında yapılan bilimsel üretimin akademik alanda görünür kılınmasıdır. Örneğin, kamu politikası alanında açılan tezsiz yüksek lisans programları –bu programlarda her

ne kadar bitirme ödevi adı altında tez benzeri ama daha düşük hacimli belgeler üretiliyorsa da- akademik alanda görünürlükten uzaktır. Bu bitirme ödevlerinin/projelerin YÖK Tez Kataloğu gibi merkezi bir sisteme dâhil edilerek akademik camianın bilgisine sunulması faydalı olacaktır. Yine yukarıda hakkında ayrıntılı bilgi verilen ve 2009 yılından beri düzenlenen kamu politikası çalıştaylarının bildiri kitaplarının özet ve/veya tam metin halinde düzenli olarak yayınlanması ve/veya elektronik veri tabanlarında kayıt altında tutulması da yine bu kapsamda akademik ilgiyi kamu politikaları alanına daha fazla çekebilecektir.

Bu minvalde son olarak kamu politikaları çalışmalarının sunduğu imkân ve tekniklerin hem uygulayıcılara hem araştırmacılara daha fazla aktarılabilmesi de faydalı olacaktır. Bu bağlamda, kamu politikaları uygulamalarının çözümlemelerinde uygulayıcı-araştırmacı işbirliğinin ve örnek olayların analizlerinin pedagojik amaçlarla kullanımının artırılması, veri tabanlarına kaydedilmesi ve çeşitlendirilmesine yönelik çabalar çok önemlidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye’de kamu politikası analizi alanıyla ilgili program ve anabilim dallarının sayısı, bu çalışmada da gösterilmeye çalışıldığı gibi, giderek artış göstermektedir. Bu artış, kamu politikası analizi çalışmalarının Türkiye’deki yayılımına kanıt olarak gösterilebilir. Öte yandan kamu politikası analizi çalışmalarının yayılması ama derinleşmemesi sorununa dair tartışmaların alan yazınında sürdüğü de izlenmektedir. Alanın gelişiminde kamu politikası program ve anabilim dallarının ve buralarda görevli akademisyenlerin ve verilen derslerin sayısının artışı da şüphesiz önemlidir. Ancak bu alanda araştırma ve öğretim niteliğinin geliştirilmesi, dünyada kullanılan güncel (ve özellikle sayısal) yöntemlerin Türkiye’ye aktarılması, kuram ve uygulama alanları arasındaki alışverişin sağlanması da en az nicel artış kadar önemlidir. Bu bağlamda, son dönemde bu çalışmada incelenen farklı üniversitelerdeki kurumsallaşma çabalarında benzer problemlerin yaşandığı tespiti, bu araştırma ile daha net bir şekilde görülebilmektedir. Bu nedenle kamu politikası analizi konusu ile ilgili akademik program ve anabilim dallarının kuruluş süreçlerinde yaşanan problemlerin göz önünde bulundurularak yeni kurumsallaşma süreçlerinde pro-aktif önlemler alınması faydalı olacaktır. Bu bağlamda, özellikle kurumlar arası ve kurum içi (bölümler ve fakülteler arası) işbirliklerine yönelik çabaların değerli olacağı anlaşılmaktadır. Bu alanda gelecekte yapılacak çalışmalarda bu işbirliği imkânlarının neler olabileceğinin analiz edilmesi ve dünyadaki kimi örnek uygulamaların incelenmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Kamu politikaları analizi alanında araştırma ve öğretim yapılan program ve anabilim dalları ile ilgili bu çalışmada elde edilen bulgular, bu birimlerde uluslararası bağlantıların az ve uygulama-odaklı çalışmaların yetersiz olduğunu göstermektedir. Uluslararası işbirliklerinin uygulama-odaklı çalışmaların nicelik ve niteliğinin artışı teşvik edebileceği anlaşılmaktadır.

Bu konuda bahsedilebilecek bir başka mesele ise, kamu politikası program ve anabilim dallarının zamanla bir kamu politikaları bölümüne dönüşme yolunda ilerleyip ilerlemeyeceği konusudur. Yukarıda Tablo 4’te sunulan bulgular, mülakat yapılan uzmanların kısa vadede kamu politikası bölümlerinin kurulmasını öngörmediğini göstermektedir. Kamu politikası analizi çalışmalarına yönelik bu çalışmada sayılan uzman akademisyen, ders materyali ve bilinirlik/farkındalık eksiklikleri gibi birçok kısıt, orta vadede kamu politikası analizi çalışmalarının ağırlıklı olarak siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümleri içerisinde gerçekleştirileceğini düşündürmektedir.

Son olarak, bu çalışmada, yukarıda da belirtildiği üzere, kamu politikası analizi çalışmalarının arzı, program ve anabilim dallarının incelenmesi yoluyla analiz edilmiştir. Gelecekte yürütülecek çalışmalarda kamu politikası analizi çalışmalarının talep boyutu açısından incelenmesi yararlı olacaktır. Diğer bir deyişle, bu çalışmalara lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören üniversite öğrencileri, alt ve orta düzey bürokratlar ve üst düzey siyasal-bürokratik karar vericilerin ilgisinin düzeyi ve değişiminin ölçümü açısından yaklaşacak araştırmalar yapılmalıdır. Böylece kamu politikası analizi çalışmalarının gelişiminin arz ve talep boyutlarının bütünsel bir şekilde değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Akdoğan, A. Argun (2011), “Türkiye’de Kamu Politikası Disiplinin Tarihsel İzleri”, Kartal, Filiz (Ed.), *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları* (Ankara: TODAİE): 75-98.
- Akbulut, Örsan Ö. (2004), “Türkiye’de Kamu Yönetimi Disiplini ve Eğitiminin Çıkmazı: Ölçücülük-Ideametricness”, *Kamu Yönetimi Öğretimi ve Eğitiminde Yeni Eğilimler ve Kamu Kesiminde Yönetici Yetiştirme*, 19 Kasım 2004, TODAİE-IASIA (Ankara).
- Allison, Graham (2006), “Emergence of Schools of Public Policy: Reflections by a Founding Dean”, Moran, Michael, Martin Rein ve Robert E. Goodin (Ed.), *The Oxford Handbook of Public Policy* (UK: Oxford University Press).
- Ayman Güler, Birgül (2015), “Yönetim Bilimi ya da Kamu Yönetimi: Yöntembilimsel Özellikler Üzerine”, Kartal, Filiz (Ed.), *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları*, 2. Baskı, (Ankara: TODAİE): 9-44.
- Ayman Güler, Birgül (2003), “İkinci Dalga: Siyasal ve Yönetimsel Liberalizasyon Kamu Yönetimi Temel Kanunu”, *Kamu Yönetimi Reformu İncelemeleri: Mülkiye’den Perspektifler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Tartışma Metinleri Özel Sayısı, 59 (1): 1-34.

- Babaoğlu, Cenay ve Mehmet Akif Demircioğlu (2012), "Türkiye Kamu Yönetimi Bölümlerinde E-devlet Derslerinin Durumu", Sobacı, M. Zahid ve Mete Yıldız (Ed.), *E-devlet* (Ankara: Nobel): 65-85.
- Çevik, Hasan Hüseyin ve Süleyman Demirci (2008), *Kamu Politikası* (Seçkin: Ankara).
- Çevik, Hasan Hüseyin (1998), "Kamu Politikaları Analizi Çalışmaları Üzerine Türkiye Açısından Bir Değerlendirme", *Amme İdaresi Dergisi*, 31 (2): 103-112.
- Çevik, Hasan Hüseyin ve Süleyman Demirci (2009), "Kamu Politikası Aktörler ve Modeller", Parlak, Bekir ve Mehmet Zahid Sobacı (Ed.), *Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar* (Alfa: Bursa): 17-59.
- Erkul, Hüseyin ve Levent Gökdemir (2006), *Türkiye'de Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Uygulanan Kamu Politikaları* (Ankara: Detay).
- Fişek, Kurthan (2003), "Türkiye'de Mülki İdare Amirliği", Aykaç, Burhan, Şenol Durgun ve Hüseyin Yayman (Ed.), *Türkiye'de Kamu Yönetimi* (Ankara: Yargı Yayınevi): 145-150.
- Kaptı, Alican (2011), *Kamu Politikası Süreci* (Ankara: Seçkin Yayıncılık).
- Kartal, Filiz (Der.) (2011), *Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları* (Ankara: TODAİE).
- Olgun, Burcu (2015), "Amme İdaresi Dergisi'nde Kamu Politikası Çalışmalarının İzini Sürmek", Yayımlanmamış Bildiri, VI. *Kamu Politikaları Çalıştayı*, 17-18 Eylül 2015, Sakarya Üniversitesi.
- Polatoğlu, Aykut (2000), *Introduction to Public Administration: The Case of Turkey* (Ankara: Middle East Technical University Publications).
- Robins, Philip (2009), "Public Policy Making in Turkey: Faltering Attempts to Generate a National Drugs Policy", *Policy & Politics*, 37 (2): 289-306
- Smith, Kevin B. ve Christopher W. Larimer (2009), *The Public Policy Theory Primer* (New York: Westview Press).
- Speckhard, A. Roy (1982), "Review: Public Policy Studies: Coming to Terms with Reality", *Polity*, 14 (3): 501-517.
- Sürgit, Kenan (1972), *Türkiye'de İdari Reform* (Ankara: Sevinç Matbaası).
- Yıldız, Mete (2011), *TÜBA Açık Ders Malzemeleri Kamu Politikası Ders Notları*, <http://www.acikders.org.tr/mod/resource/view.php?id=2787>
- Yıldız, Mete, Cenay Babaoğlu ve Mehmet Akif Demircioğlu (2016), "E-Government Education in Turkish Public Administration Graduate Programs: Past, Present and Future", *Journal of Public Affairs Education*, 22 (2): 287-302.
- Yıldız, Mete ve Cenay Babaoğlu (2017), "Public Policy Education in Turkey", *Policy Analysis in Turkey* (Bristol: The Policy Press). (Basım aşamasında)
- Yıldız, Mete ve Cenay Babaoğlu (2012), "Türkiye'de Lisansüstü Düzeyde Kamu Politikası Öğretimi Konusunda Düşünce ve Öneriler", Kavruk, Hikmet (Ed.), *Kuram ve Yöntem Açısından Kamu Yönetimi* (Ankara: TODAİE): 415-425.
- Yıldız, Mete ve Mehmet Zahid Sobacı (Der.) (2013), *Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama* (Ankara: Adres).
- Yıldız, Mete, Dilek Çelik, Nurtaç Arslan, Leyla Çiftçi, Serdar Eldemir ve Sinem Sinangil (2013), "Kamu Politikalarında Düşünce Üretim Kuruluşlarının Rolü: Genel Çerçeve ve Türkiye'den Örnekler", Yıldız, Mete ve Mehmet Zahid Sobacı (Ed.), *Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama* (Ankara: Adres): 188-220.
- Yıldız, Mete, Mehmet Akif Demircioğlu ve Cenay Babaoğlu (2011), "Teaching Public Policy to Undergraduate Students: Issues, Experiences, and Lessons in Turkey", *Journal of Public Affairs Education*, 17 (3): 343-365.